

ARADI KÖZLÖNY

Előfizetési árak:

Helyben hűzhoz hordva:	Vidéken postus szétkald:
Egész évre . . . 12 frt	Egész évre . . . 14 frt
Fél évre . . . 6	Fél évre . . . 7
Negyed évre . . . 3	Negyed évre . . . 3.50
Egy óra . . . 1	Egy óra . . . 1.20

Kiadóhivatal:

Az „Aradi Nyomdatársaság”, főút 51. sz. a., hová hirdetések, előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok küldendők.

Hirdetések díja:

Hat h. petit sor egyszer . . . 6 kr. Belsőváltás külön . . . 30 kr.
Minden következőnél . . . 4 . . . Nyilttör sora . . . 15

Szerkesztőség:

Az arad-ecsanádi egyesült vasutak palotájában, hová a lap szellemi részét illető közlemények intézendők. Bérmentetlen leveleket csak ismert kéztől fogadunk el. Kéziratokat vissza nem küldünk.

A tanítók kongresszusa előtt.

Arad, augusztus 18.

(—ó—) E hó 24-én és következő napjain a hazai tanítók országos bizottsága Szegeden tartja ülését. Az idő jól van megválasztva; a tanítóság szabadságidejéből bátran és haszonnal használhatja fel e napokat szakkérdéseinek helyes mederbe való terelésé érdekében. És jó auspiciumok kedveznek a tárgyalások sikerének. Egyhamar az alapvető embernevelés iránt aligha volt szélesebb körű érdeklődés, mint ma. Hogy a kormánykörök a lehető legjobban vannak hangozva a népnevelés szükségletei iránt, ez minden kétségen felül áll és minden intézkedéseiből kitetszik. Kész javaslatok fekszenek a törvényhozás asztalán a néptanítók helyzetének javítására és ma már nem látszik lehetetlennek, ami csak pár év előtt az utópiák országába tartozott — hogy a 300 forintos tanítói minimum felemeltessék.

Ismeretes dolog ugyanis, hogy a pénzügyi bizottságban egyelőre Csáky Albin gróf miniszter a maga nevében ígéretet tett, hogy a nagymennyiségű beérkező tanítói kérvényeket, és az ebben kifejtett kívánásokat fontolóra veszi s a mennyit lehet, az állami háztartás erejéhez képest kedvezően fogja megoldani. Ismeretes dolog továbbá, hogy az országos bizottság előtt, midőn az nála tisztelgett, oda nyilatkozott, hogy a tanítók szolgálati pragmatikájának valószínűsítését a maga részéről a legkevesebbbe alterálja.

Csak e két fontos momentumra mutatunk rá, hogy ezekből levonjuk amaz

egészséges következtetést: miszerint a magyar közoktatásügy vezetésével jelenleg olyan férfi van megbízva, ki a legteljesebb jóakarattal őrzi lelkében a tanítók érdekei iránt s ki eddig kormányzói tényeivel megmutatta, hogy egyszerűs mind mondott elveit, lelke meggyőződéseit erélyesen hajtja keresztül; a munkától nem irtózik, nehézségei előtt nem hátrál s már eddig is a tanítói pálya konszolidációja érdekében annyit tett, hogy nevét a magyar néptanító csak hálaival veheti ajkaira.

Ilyen lelkesítő körülmények között ül össze a tanítók országos bizottsága az alföld metropolisában, Szegeden, a tiszta magyar levegőben, melynek termékenyítő hatása alatt szív és kedély el nem zárkozhat.

A tárgyalások helyesen választottak. Céljuk nem csak a közvélemény előtt a már amúgy is tisztelt és becsült pálya hatáskörét tágítani, e rend anyagi helyzetét emelni; de a tanítás szakkérdéseinek egyes homályos ágaiban is világosságot gyujtani. Az idegen ajkuak magyar nyelvre való megtanításának kérdése még maig is előtérben áll. Mert igaz ugyan, hogy a szakbeli kérdésnek egész irodalma van, mindazonáltal a vezérszempontokat fokozataiban felállítani, részleteit pontosan kibányászni és közhasználatra termővé tenni, a tanítói pálya iránt való lelkesedést felfokozni: mindez erősen óhajtott tanítói közczél s mindennek sikeres munkálására vállalkozott a tanítók országos bizottsága.

S ha ez utóbbit eléri, nevezetesen: hogy ha a széttagolt s különféle czélok

felé törekvő magyar tanítói elemet egyesíti, termékeny eszmékkel teszi szolidarissá a most elernyedett tanítói közszellemet, ha a kicsinyes, személyes torzsalkodások piaczára súlyedtt tanító-egyleti életet összeforrasztja és ama szeparatistikus törekvéseket meggyéríti, melyek ma az iskola táján faji és vallási különválások folytán előálltak: akkor korszakos sikerei lesznek e tanácskozásoknak és a magyar közélet figyelmét okvetetlen eme tanácskozások felé irányítják is.

Abban a reményben, hogy az óhajtott czélok felé nem sikertelen lépésekkel közeledik tanácskozása folytán a magyar tanítóság: mi szívből üdvözljük a szomszédban összeseregld tanítókat. Tudjuk, hogy a népnevelés ügye akként fog venni kedvező lendületet, a mint lelkük megtermékenyül friss eszméknek seregétől és a pályaszeretet új csiráival, azért meleg érdeklődéssel figyelmezzünk munkájukra és azokra isten áldását kérjük.

Sok igyekezettel kell azonban haladni óhajtott célja felé magának a magyar tanítóságnak: le kell rázni az elbénultság bilincseit, az elszigeteltség csüggédését. A személyes érintkezésnek a pályaszeretet megnövelésében nagy része lesz. Ma már a lethargia és mihaszna sopánkodás nincs igazolva: a magyar tanítóság kétségtelenül egy új korszak előtt áll. Törvényhozás menti fel az anyagi gondok bilincseiből. Érdekeinek szellemi részéről és a tanügy nemesebb irányu fellendüléseiről ennek az általunk becsült rendnek kell és pedig kebelében férfiasan gondoskodnia.

TÁRCSA.

— Augusztus 19. —

Kopár hegyek.

Valahogy úgy elfacsarodik az ember szíve, még ha a legkonokabb bornemissza légyen is, mikor a tokaji Hegyalján keresztül röpi a prűszkölő vasló.

Micsoda barbár szentségtörés az, hogy ezeket az arisztokratikus, vékony televényű hegyoldalakat, melyekből annak előtte folyó arany ömlött, most teleültetik plebéjus kukoriczával, krumplival.

Mért hogy nincs ebben a népben annyi kegyelet, hogy a mult elszállott dicsőségén me-rengve maga is elenyésszen, a helyett, hogy azt a szent romot nyomorult létének tengetésére megalázza, sanyargassa.

Nagy és mély fájdalom az, mikor ugyanazon a darab földön annó daczumál szűrték egyre-másra ötven hordó nemes bort, most meg kikaparnak sok ügygyel-bajjal ötven zsák silány krumplit, amiből aztán nagyobb csúfságul hitvány pálinkát gyártanak.

Az a láthatatlan, czudar külföldi féreg ugyan emberül dolgozott. A tatárjárás, a vandálok dulása csinálhatott ilyenforma gyökeres pusztítást.

A Hegyaljának fejedelmi borát termett kettős hegylánczolat véges-végig kopár.

Azok a pompás kis kéjkek, takaros kol-

nák, rengeteg borházak, melyek hajdanta csak úgy visszhangoztak a hét országra szóló szüreti dárídóktól; ma jobbra az elhagyatottság szemoru bélyegét viselik magukon.

Az ablakaik be vannak szegezve deszkával, falaikról hámlik a vakolat, tetőzsindey korhad, körül fölveri a térséget a dudva: szóval meglátszik, hogy a gazdájuknak nincs szíve szemtől-szembe figyelni a megmérhetetlen, meggátolhatatlan végrömlést.

Nem is igen védekezik ellene senki. Tudván tudják, hogy az özönvíz elé hiába emel a gyarló emberi kéz gátakat.

Mindenkit csak az a halovány reménység kecségtet, hogy majd talán elműlik egyszer az a csapás is, melyet korunk Mózese méltán sorolna be amaz egyiptomi tiz közé.

Am azért nem kell attól félni, hogy nem lesz tokaji bor.

És pedig nem csupán azért, mert már szép csomó év óta legalább is tizszer akkora tömegben gyártják, mint amennyit bármikor is a Hegyalja legáldottabb szürete adott; hanem azért is, mert ha az ember személyesen utána néz a helyszínén, meggyőződik felőle, hogy még manapság is megszámlálhatatlan milliók fekszenek a hegyek gyomrában.

Teszem azokról a szemrefőre semmit sem mutató ujhelyi pinczékéről, a maguk kezdetleges ódonságával, alig gyanítaná az ember, hogy voltaképen királyi sirhelyek.

Pókhálós, feketén izzadó, alacsony katalombáikban, kicsiny hordókban ott nyugszik a borok királya, az aranyos csillámu számorodni, szöke aszu, olajos esszencia, a miből egy pár csöpp a homoki vinkót is illatos, lelkésítő, előkelő borra varázsolja.

Az értéküket nehéz meghatározni, még nehezebb megfizetni.

Anyi bizonyos, hogy legalább is valami amerikai vasut- vagy petroleum-király legyen az; aki ráköti magát, hogy azt a kis bort összevásárolja.

De hiszen ha már az ember erre vetődik, nem csupán a bortól kell és lehet egy kicsit nekilelkednie.

Zemplén a Kossuth vármegyéje; igaz, hogy az ujhelyi lakóházát még mindeztideig nem jelöli semmiféle emléktábla, no, de majd csak helyrehozza azt a mulasztást az elszunnyókáló hazafias kegyelet.

De már Kazinczy Ferencz emlékezetét szépen, méltón őrzi a széphalmi mauzóleum; melyet mostani gondviselője, Chyzor akadémikus és megyei fődoktor, mint az akadémia megbízottja, példás csinnal tart fenn. Ma-holnap egész park övezi azt az igazán szép halmot, melynek dűledező, lebontott kastélyában oly fanatikus lelkesedéssel dolgozott a nemzet ujjáébredésén az a gyöngye, apró agastyán, akire még emlékeznek az ujhelyi „legöregebb emberek”, hogy nap, nap után, akár télviz vagy kánikula idején is gyalogosan

Belföld.

A horvát országgyűlésből.

A felirati vitát befejezték. A szerbek és horvátok közötti nemzetiségi ellentéteket Jovanovic radikális szerb és Banjavics starcsevicspárti képviselő erős színezéssel emelték ki. A bán fényes beszéde után teljesen elhomályosult a benyomás, melyet a Starcsevics-párt felirati javaslata kellett. Még az öreg Starcsevics sem tudta megmenteni a tekintélyét: ma mondta talán leggyengébb beszédét.

Képviselői körökben élénken érdeklődnek az iránt, hogy kiket fognak jelölni a budapesti országgyűlésbe.

A király születésnapja.

— Saját tudósítónk távirata. —

Budapest, augusztus 18.

A király születése napját ma is a szokásos fényvel és ünnepségekkel ülte meg a főváros lakossága. A középületekre, köztük a főrendi- és képviselőházra, az egyetemre, akadémiára, a kuriára, a nemzeti és operaszínházra s a két városházra ma is kitűzték a nemzeti lobogót. A dunai hajók és kikötők, a lánczhid s a Margithid szintén nemzeti lobogókkal voltak díszítve. Az idegen államok konzulai saját nemzeti lobogóikat tűzték ki. Reggel 6 órakor 24 ágyulövés jelezte a mai ünnepnap felvirradását s ugyanekkor vonultak ki a kaszárnyákból a katonazenekarok, vigzeneszóval járva be a főváros utcáit.

A helyőrség reggel 8 órakor kezdett ezredenkint kivonulni a vérmezőre, a mai diszszemlére. A vérmezőre érve a katonaság hadioszlopokba állott fel. A fővezérletet a kivonult csapatok felett Pfeiffer altábornagy vitte. Pont 9 órakor érkezett meg Lobkovitz Rudolf herceg altábornagy, hadtestparancsnok s a vele jött táborok élén ellovagolt a sorok előtt. Ezután a katonasággal szemben felállított sátorban megkezdődött a tábori mise, melyben Ványa Ferencz katonai plebános czelebrált, több tábori leikész segítségével. A sátor előtt foglaltak helyet az összes Budapesten tartózkodó törzs- és főtisztek. Ott voltak: Lobkovitz herceg hadtestparancsnok, Rohonczy altábornagy, Forinyák altábornagy, honvédségi adlátus, Pfeiffer altábornagy, Zoltán Elek tábornok, honvéd lovassági felügyelő, Kubinyi altábornok, Stanger, Török, Svetics és Becker tábornokok, Almánczy, Issekutz, Guggenbergr, Láhner ezrede-

baktatott be a vármegye levéltárába, tudományosan kutatni.

S végezetül mindjárt jobbra, ahol a bodrogközi sikot beszégi a Toronyás, fekszik a parányi Borsi, melynek nem kisebb történeti nevezetessége van, mint hogy aggvárkastélyában született a magyar szabadság leg-tisztább, legideálisabb hőse, mártírja, II. Rákóczy Ferencz fejedelem.

Szerény emléktábla jelöli az egyik sarokbástyán azt a szobát, melyben ez a szeplőtelen nagy ember megpillantotta az édes napvilágot.

Ezt a nagyon gyöngén pislogó gyertyácskát a sátoraljaujhelyi turisták gyújtották meg 1881-ben a nemzeti hála oltárán.

Hanem ezzel aztán vége van mindennek.

A borsii kastély s a hozzá tartozó uradalom valamelyik Széchenyi gróf tulajdonát képezi: aki az egykori fejedelmi várakból közönséges gazdasági épületet csinált.

Szénpadlás, magtár, ököristállók azok a bár alacsony termék, melyekből egypár száz évvel ezelőtt a magyar nemzeti génius legderekabb hőse szárnyra kelt.

De hát mi köze is volna tulajdonképen a magyar nemzeti géniuszhöz egy modern Széchenyi grófnak, aki ugy lehet nem is tudja, hogy Borsi is létezik a világon?

Ha nem tudnám, micsoda szánalmas szegénység pirit meg nagy szabadsághős hainak hazaszállítása, rodosítói sirjának renoválása körül: kedvem volna megindítványozni, vegyemeg a borsii dűledező kastélyt a nemzet.

P—ó.

sek. Mise alatt a Mollináry-ezred zenekara, Zellner karnagy vezetése alatt játszott egyházi dallamokat, közben a gyalogcsapatok háromszoros sortűzet adtak.

Mise után megkezdődött a hadtestparancsnok előtt a diszvonulás. A hadtestparancsnok mögött foglalt helyet a tisztikar, tőle jobbra a nagyszámú előkelő közönség — közte — sok hölgy — helyezkedett el. A csapatok élén Pfeiffer altábornagy lovagolt, Stanger vezérőrnagygyal. A sort a cs. és kir. kadétiskola növendékeinek csapata nyitotta meg Steinwalter alezredes igazgató vezetése mellett. Utánok jöttek a honvédségi Ludovika-akadémia növendékei Petőcz százados parancsnoksága alatt. A helyőrségi csapatok a következő sorrendben vonultak el a 6-ik, 68-ik 86-ik ezred, a bosnyák zászlóalj, a 32-es házi ezred, 28-ik ezred, a műszaki csapatok, vartüzérség, honvédség, egészségügyi csapatok, tábori tüzérség, a Ludovika-akadémia lovasnövendékei, a 13-ik huszárezred s a honvédszázrok a végül a szekeresek. A csapatok kitűnő vonulása felett a hadtestparancsnok többször hangosan adott kifejezést elismerésének, így a Mollináry és a Mária-Terézia háziezred elvonulása után messze hallhatóan odaszólt az ezredeseknek, hogy „nagyon jól volt”. A diszszemle fél 11 órakor ért véget, a mikor a katonaság zeneszóval vonult vissza a kaszárnyákba. A pesti oldalra a Margithidon jöttek át a katonák, mert a lánczhidon munkálatok folynak. Az utcákon mindenütt nagy tömeg várta a diszbe öltözött visszavonuló csapatokat.

A budavári helyőrségi templomban délelőtt 10 órakor volt a hivatalos fő istentisztelet. A templom csinosan fel volt díszítve s a padsorok között alabárdos koronaőrök képeztek sorfalat. A szentélyben és a főhajó első padsoraiban diszmagyar ruhás notabilitások foglaltak helyet. Ott voltak: Szögyény László, Lukács Béla és Josipovich Imre miniszterek, Lang Lajos és Szlavszky Gyula államtitkárok, Bánffy Dezső báró, a képviselőház elnöke, Jekelfalussy miniszteri tanácsos, Assim bey török főkonzul, Eötvös Loránd báró egyet. rektor, Fodor és Berger dékánok, Cziegler műegyetemi dékán, Földváry Mihály alispán, Pekáry József főkapitányi helyettes, Gerlóczy Károly h. polgármester, Alkér Gusztáv alpolgármester s a törvényhatósági bizottsági tagok nagy számmal. A katonaság ezuttal hiányzott, mert a tisztikar a vérmezői diszszemlére vonult ki. Pont 10 órakor érkezett meg Vaszary Kolos biboros hercegprimás diszfogaton Csernoch János dr. kanonok és Kohl Medárd dr. titkár kíséretében. A primás bibornoki ornátusban jelent meg s a bejáratnál az asszisztáló papság fogadta, melynek tagjai voltak: Bogisich Mihály prépost, esperes-plebános, Vézinger Károly apát, kir. palotai plebános, Róbitsek Ferencz dr. papnöveldei tanulmányi felügyelő crucifer, König Gusztáv dr. és Puk Iván diakonusok, Szimély Gusztáv, Varga József, több kapuczinus-barát és papnövendék. A primás bevonulása-kor a kórus az „Ecce sacerdos magnus”-t zendítette rá. A primás trónusához menve, felöltötte a miseruhát, mire megkezdődött az istentisztelet. Az áhitatot nagyban emelte a pécsi dalárda, mely az egyházi dalok egész sorát művészi tökéletességgel adta elő. Különösen szép volt Hofler Károly vokál férfinégyes és királyhimnusa, Bogisich régi Máriaéneke és Bethoven „Istendicsősége” című éneke. Az istentisztelet 11 óra után ért véget.

A belvárosi plebánia-templomban délelőtt 9 órakor volt a zenés nagymise, melyen Romeiser József belvárosi prépost-plebános czelebrált diszes segédlettel. A templomban nagyszámú közönség volt jelen, közte a belvárosi előljáróság tisztikara, élén Gebhart előljáróval és Prohászka Ferencz jegyzővel.

A Vatikán politikája.

— augusztus 18.

A „Pol. Corr.” vatikáni tudósítója, tekintettel arra a sok fejtegetésre, melyekkel a legutóbbi időkben a szent szék és Ausztria-Magyarország közötti viszonyokat tárgyalják, felvilágításokat kért egy előkelő egyházi mé-

tóságtól, ki a kuria politikájáról tökéletesen értesítve van.

Az illető főpap szerint több bécsi lap amaz állítása, hogy a szentszék magatartása az Ausztria-Magyarországban felmerült egyházi kérdésekkel szemben a megfontolt rosszakarat jellegét viseli magán, teljesen alaptalan és igazságtalan. A Vatikán inkább azt az óhaját táplálja, hogy azok a viszonyok, melyek eddig Ausztria-Magyarországhoz fűzték, ezentul is mennél barátságosabb jellegűek maradjanak.

A viszony feszültségéről és elhidegüléséről szóló jelentések tulzottak; ez az állítás inkább csak egyes körök óhaját fejezi ki. Igaz ugyan, hogy a Vatikán nem láthatja szívesen, ha a hármasszövetség Olaszországnak biztosítja Róma birtokát; ez a tény kényszeríti a pápát, hogy a szövetséggel szemben teljesen pártatlan állást foglaljon el, mert a hármasszövetség akadályozza a papság méltányos követelményeinek elérését. De azért tökéletesen hamis az az állítás, hogy a Vatikán bármily ellenséges akciót folytatna a hármasszövetséggel szemben. Ez éppenséggel rágalom és ha a német sajtóban beszélnek is egy francia-orosz-vatikáni szövetségről, ez csak polemikus fogás.

A Vatikánt a dolgok menete birta rá, hogy figyelemmel kísérje Franciaország egyházi ügyeit és a francia katolikusoknak megadja az ismert utasításokat, azért, mert a pápa Franciaországban ki akarja békíteni az államot az egyházzal, a hármasszövetség hatalmai nem vádolhatják, különben Franciaország is felszólalhatott volna, mikor a pápa a német egyházi fideikommissum kiállításában és a kulturharcz leküzdésében részt vett. A pápa most Franciaországban ugyanazt akarja elérni, mit annak idején Poroszországban. Csakis ily értelemben kell a Vatikánnak állítólagos francia politikáját felfogni.

Külföld.

A bolgár fejedelem beszéde.

A Ferdinánd fejedelem kormányra lépésének évfordulója alkalmából tartott diszszemlére a fejedelem a következő beszédet mondotta:

Örülök, hogy hosszabb távollét után ismét önök közt lehetek. Utazásom közben a külföldön, hol Bulgária neve mindenütt becsüléssel találkozik, újra mélyen éreztem, hogy bensők azok a kötelek, melyek engem e hazához, Bulgáriához és önökhöz, uraim, kötnek, kik a haza erejét és dicsőségét megalapították. Rendkívül felbátorít az a szíves és lelkes fogadtatás, melyben az a n'g ol udvarnál és Anglia közvéleményének képviselőinél részesültem, valamint a szellemi támogatás, melyet az európai társaság és a politikai világ irányadó körei részéről tapasztaltam. Mindez értékes sikert jelent ránk nézve nehéz pályánkon. Nem kevésbé boldognak érzem magam ama jóakarattal, melyet szuzerenem udvara népem és nevezetesen első miniszterem iránt tanusított; utóbbinak ez alkalommal kifejezem elismerésemet a kormányügyek vezetéséért három havi távollétem alatt. Uraim! Poharamat szeretett népünk boldogságára és üdvére emelem! Eljen Bulgária!

Az új angol kabinet.

Lancashire hercegség kancellárjává Bryce, az állami építések felügyelő hivatal titkárává Sla w-Lefevre neveztetett ki. Hibbent lesz a kincstár államtitkárja, Grey a külügyminisztérium al-államtitkárja, Burt a külügyminisztérium al-államtitkárja, Russeles és Digby kötelezték magukat, hogy magánpraxisukat mérsékelni fogják. A mostani minisztérium öt tagja még nem volt miniszter, két tagja pedig egyáltalán nem viselt még hivatalos tisztséget. A többi mind tapasztalt adminisztrátor.

nemkülönben az offertoriumra Kosztolányi Imréné és Wakszmanné adtak elő egy zenei tekintetben megragadó duót, mely valóban meglepte az áhitatos közönséget.

Midőn a szent mise véget ért, az osztrák himnusz rázendítésével fejezték be az istentisztelet zenei kíséretét, nem a nélkül, hogy a kórus műkedvelő tagjai tüntetőleg fel ne keljenek s el ne távozzanak. A legkevesebb elvi kifogásunk sincs a zeneileg szép darab ellen, de attól félünk, hogy a közönség körében uralkodó és el nem tagadható ellenszenv miatt annak exekutálása zavarólag hat a jelenlevők legalább is egy töredékének kegyeletére, a mit, ha lehet, helyesebb elkerülni, annyival is inkább, mert tudtukkal az osztrák himnusz hangoztatása a katonai és udvari alkalmatosságokon kívül hivatalból elrendelve Magyarországon nincs.

A várbeli helyőrségi templomban tegnap reggel 8 órakor fényes istentisztelet volt, melyet a katonai lelkes távollétben egy minorita-rendű áldozár mondott, melyen Hallavanya Theofil őrnagy vezetése alatt részt vett a helyőrség tisztikara. A vár díszterére kivonult a 8. honvédezred Aradon állomásozó 1. zászlóalja Székely J. százados s 8. honvéd-huszár-ezred 1. osztálya Kovács J. kapitány parancsnoksága alatt. A mise alatt a szokásos dísz-tüzelést a honvéd-zászlóalj adta meg, még pedig a legnagyobb precizitással. Délben Wittmann éttermében banket volt, melyben igen sok tartalékos tiszt is vett részt. Őfelségére a tósztot Hallavanya Theofil őrnagy mondotta, mit a jelenlevők állva hallgattak meg s végül lelkes háromszori éljenzésben törtek ki.

Ugyancsak 10 órakor az aradi gör.-kel. főmáti székesegyházban Metián János megyés püspök pontifikált fényes segédlettel. A gör.-kel szerb templomban Popovics esperes mondotta a misét.

Tíz órakor a református templomban díszes közönség előtt mondott költői szépségekben gazdag beszédet Csécsy Imre h. lelkes s végül lendületes imában fohászzkodott a népeit szerető király hosszú életereért.

A zsinagógában, mely ez alkalomra nemzeti draperiával volt bevonva, díszes egyházi ünnep folyt le. Rosenbergszándor dr főrabbi a hazaszeretet és alattvalói hűségéről mélyen átértett beszédet tartott, melyet osztatlanul nagy figyelemmel hallgatott közönsége. A predikáció végén a templomi kórus Grünzweig karnagy egyik szerzeményét adta elő precizzen.

A város egész nap ünnepi hangulatban volt, a lobogókat csak az esteli órákban vonták be.

Hasonló lelkes ünnepélyekről értesítenek levelezoink minden megyebeli községből.

— **A honvéd altisztek banketje.** Az aradi honvéd altisztek tegnap este Nagy Lajos vendéglőhelyiségében őfelsége a király születése évfordulója alkalmából bankettet rendeztek, melyen mintegy 40-en jöttek össze. Őfelségére az első pohárköszöntőt Fürszt Béla, számvivő őrmester mondta, mit az egybegyűlt nagy polgári közönség is óriási éljenzéssel fogadott. Örömeikre szolgált, hogy derék honvédeink minden alkalommal igyekeznek úgy a legfelsőbb Haduruk, mint a magyar haza mellett is tüntetni. Az altiszteket jelenlétükkel több tiszt is kitüntette. A menu a vendéglősnek dicséretére válik. A mulatság késő éjjel ért véget.

— **A szabadságharcz erekljei.** Hazafias ünnepre készül Arad város polgársága. A tizenhárom vértanu emlékünnepe, október 6-án nyitják meg ünnepiesen azt a nagybecsű muzeumot, melyet a szabadságharcz számos erekljeiből állítottak össze nagy fáradsággal. A muzeumot egyelőre a színházi bérház második emeletén helyezték el, hol öt szobát foglal el. A rendkívül becses tárgyak elhelyezésén nagyban buzgólkodnak már, hogy a muzeum a nemzet gyászünnepén megnyitható legyen. A tárgyak között sok érdekes rabmunkát is láthat

majd a közönség, ama hősök kezemunkáját, kiket a fegyverletétel után az aradi várban tartottak rabságban Festmények, rajzok, faragványok, különböző domborművek ezek, gyászos emlékei az elnyomatás szomorú idejének, melyek láttára megmozdul minden magyar ember szive. A muzeum rendezése nagy munkát ad annak a pár embernek, ki azzal foglalkozik. Annál nagyobb dicséret illeti meg Varjassy Árpád tanfelügyelőt, ki minden szabad percét a muzeum rendezésével tölti el s kitartó buzgósággal igyekszik előmozdítani a muzeum ügyét.

— **Ünnep a gör. kath. egyházban.** A gör. kath. egyház tegnap ünnepelte emlékét Urunk színe változásának, midőn Jézus a Tábor hegyen színében elváltozva jelent meg. Az ünnep alkalmából istentiszteletet tartottak a templomukban.

— **A fa- és fém-ipari iskola Aradon.** Tegnap délután 5 órakor alakuló ülését tartotta Arad ezen új szakiskolájának felügyelő bizottsága. Az alakuló ülésre eljött az iskola miniszteri felügyelője: Sztérényi József dr. országos iparfelügyelő és az alakuló ülés a kamara tanácskozó termeiben tartatott és jelen voltak az iparfelügyelőn kívül: Grünwald Ferencz, Neszner Aladár, Millig Mátyás, Walder Gyula, Nikolits József Rámor Lajos, Marschall Lajos dr, Reinhardt Fülöp, E. Illés László felügyelőbizottsági tagok.

A napirend előtt fölállott E. Illés László és lendületes beszédben ajánlotta, hogy Lukács Bélának miniszterré történt ki-nevezése alkalmából üdvözlő feliratot küldjön fel hozzá a bizottság, mely egyhangulag és lelkesedéssel fogadtatott el.

Ezután a bizottság megalakult, nagy lelkesedéssel választván meg elnökéül Grünwald Ferenczet, a kamara elnökét, ki ezen iskoláért már eddig is annyit tett. Alelnök lett: Millig Mátyás. Igazgató: Neszner Aladár, ki egyuttal a felügyelő bizottság jegyzője is. A választások általános jó hangulatot keltettek, mert meg van róla győződve a bizottság, hogy az iskola élére lelkesebb férfiakat nem választhatott.

Egyelőre az intézet 20 növendékre kon-templáltatott és október hó 2-án fog megnyitni.

Helyisége valószínűleg az ipartestület házában lesz, ha ugyan ott berendezhető az ipartanműhely és az egész intézet. Az új iskola tanári karának kijelölésével az intézet igazgatóját bízták meg, ki erre való pro-poniczióit a legközelebbi ülésen fogja megtenni.

A bizottság Sztérényi József iparfelügyelő indítványára elhatározta, hogy a kamara területén lévő megyei hatóságoknak, nemkülönben városokhoz átiratot intéz, hogy ezen új ipari szakiskolákra évi 180 frt ösztöndíjakat szavazzanak meg és ezen ösztöndíjas helyekre szül-öltsék érdemesebb iparos növendékeiket küldjék el.

Az iskolai beiratások szeptember 25-én kezdődnek. Figyelmébe ajánljuk az érdekelteknek, hogy a beiratásokkal siessen, mert esetleg a szám betelik és így a megkéső az iskola áldásaiban nem részesülhet.

Nagy érdekű volt azon határozat is, hogy a felügyelő bizottság az iparos egédek részére is egy estitanyit-lyamot nyit. Ezen szaktanfolyam már szeptemberben megnyitják.

Végül Nesznera igazgatót megbízták, hogy az iskolai felszerelésekre megrendeléseit tegye meg, ezzel az új iskolára ezen jelentőségteljes ülés véget ért.

— **A nagyváradi ut rendezése.** Mint már említettük, a kövezési bizottság tegnap vette át a Nagyváradi-ut aszfalt-makadám burkolatát, mely a vasuti sorompótól az élővizcsatorna széléig terjed. Az uttest területe 4930-72

négyszög méter, szegélyhossza 1033 méter. Az összes munkálatok 29068 frt 07 krba kerültek, egy négyszög méterért tehát 5 frt 80 krt fizet a város. A társaság köteles az utat 5 éven keresztül teljesen ingyen, további 20 éven át pedig négyszög méterenként 20 kr díjért fenntartani. Az ut négyszög métere tehát 25 év múlva 9 frt 80 krba lesz, a mely — tekintve, — hogy a trachit koczkák már a lerakás alkalmával ugyanennyibe kerül és 10 év múlva már meg kell fordítani, fölötte olcsó áron készült. Az ut két oldalán 3—3 méter széles gyalogut épül, mely 2—2 fassorral szegélyezve fog rendezetni.

— **Kolera elleni óvintézkedések a megyében.** Gurahoncz levelezőnk írja: F. hó 16-án a megyei főorvos, Issékutz Károly dr körntjában Gurahoncz-Jószáshelyet is meglátogatva, meggyőződést szerzett a kolerajárvány elleni óvintézkedések végrehajtását illetőleg, s saját nyilatkozata szerint mindent kifogástalannal rendben levőnek talált. A főorvos in-ueu a n.-halmágyi járást ment felül vizsgálni honnan csak f. hó 20-án térhet Aradra. Ez alkalmat felhasználva, Ormy Mór dr járási orvos és Groza Konstantin körorvossal a gurahoncz-i gyógyszer-tár vizsgálatát is meg-ejtette, és ott úgy a berendezés, felszerelés, valamint a kezelés tekintetében mindent példás rendben talált, mit az érdeklődőknek örömmel nyilvánított is.

— **Hemmen Ferencz, ujaradi főesperes,** Folly Emil prelat-s-kanonoktól tegnap átvette a temesvári papnövelde igazgatását és visszautazott Uj-Aradra. A papnövelde egyelőre Pachá István vicze-rektor igazgatása alatt marad.

— **Kereskedelmi és iparkamarai tagok a jövő évben.** A kereskedelmi és iparkamarai tagok megbízása jövő év január 14-én lejár s azoknak újra leendő választása ügyében a megyei törvényhatóság-ból alakult központi bizottság tegnap Sztáthmáry Gyula alispán elnöklete alatt a következő tagokból szervezkedett: Bing Vilmos, Kosztk Gusztáv, Szontagh Gyula, Eckstein György, Mittemann Bódog és Lengyel Sándor dr jegyző. A megalakult bizottság ülésén a megye két alkerületre osztott, melyeknek a kamarai tagválasztók névjegyzéke kiadatott — felülvizsgálat végett. A pécskai albizottság Várárhelyi Géza elnöklete alatt Toldy János, Elias Adolf, ifj. Donáth János és Braun Samu, a pankotai pedig Kábdobó Kálmán elnöklete alatt ifj. Rigler István, Kaufmann Károly, Tamási András és Murák Ignác tagokból áll. A tagválasztás valószínűleg október hóban lesz.

— **Vizrendezési munkálatok Aradmegyében.** A kulturmérnökség Puky Pál okleveles mérnök-gyakornokot a pankota-világosi vizrendezés érdekelttségének egyenkénti összeírása végett a helyszínére kiküldötte.

— **Az új posta- és távirdaigazgató.** A kereskedelemügyi m. kir. miniszter Schöpflin Agoston posta- és távirdata-nácsost, a nagyváradi posta- és távirdaigazgatóság-hoz posta- és távirdaigazgatóvá nevezte ki.

— **A kutya-csillagzat legnehezebb napja** tegnap volt. Már olybá lehetett venni, hogy a kánikula alatt, mely jul. 24-től aug. 24-ig tart (vagyis attól az időponttól, mikor a kutya-csillagzat, Sirius, kezdődik, egészen addig, amíg a nap az oroslánjegy-en át nem halad) nem üt be a hagyományos forróság. Az utolsó napokban pláne a légkörben füstszerű homályos ködök kóborogtak. Tegnap azonban a hosszas aszuság után a hőség hallatlan fokot ért el. Már reggel is 26 Reaumurrel kezdődött s szépen fölemelkedett 29 fokig árnyékban, ami éghajlatunkban már igen nagy forróságot jelent. Felhőtlen égboltozat mellett egész nap tartott a nagy hőség s még az este sem hozta meg az enyhülést. Tikkasztó meleg és száraz est követekezett s fogyott a fagyalt, jegeskávé, sör, mohairöcs böven. A fürdőknék arany napjuk vlt

— **Alapítványi segély átadása.** Néhai Pálffy Józsefné szül. Kishalmy Klementina urnő aradi polgári jóteköny nöegyleti volt védasszony emlékezetére, az édes atyja, idősb

